

KIMYO FANINI O'QITISHDA KIRYATIV METODLARDAN FOYDALANISH

Nazira Sadibekova Kuanshbayevna

Xujayli tumani 8 sonli maktab Kimyo fani o'qtuvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8004506>

Kimyo barcha yoshdagi o'quvchilar uchun qiyin bo'lishi mumkin. Mavzuni o'qitishning aniq va samarali metodikasiga ega bo'lish zarur. Kimyo fanini o'qitish metodikasi o'quvchilarga kimyoning asosiy tushunchalarini o'rganish va tushunishga yordam beruvchi turli strategiya va usullarni qamrab oladi. Ushbu maqolada kimyo fanini o'qitishning samarali metodikasining asosiy elementlari haqida so'z yuritimiz.

1. Mustahkam poydevor qurish

Kimyoni o'qitishning muhim elementlaridan biri mustahkam poydevor qurishdir. Elementlarning xossalari va kimyoviy reaksiyalar kabi asosiy tushunchalarni sobit tushunish o'quvchilar uchun keyinchalik murakkabroq tushunchalarni tushunish uchun zarurdir. Samarali o'qituvchilar barqaror tuzilmani qurish uchun bino poydevoridan foydalanishga o'xshab, davom etishdan oldin kimyo asoslarini ko'rib chiqishdan boshlashlari kerak.

2. O'quv qo'llar

Kimyoni o'qitishning yana bir muhim elementi qo'l bilan o'rganishdir. O'quvchilar kimyo fani bo'yicha bilimlarini real olamdagi vaziyatlarda qanday qo'llash mumkinligini ko'rishlari kerak. Tajriba, simulyatsiya, muammoni hal qilish kabi usullardan foydalanish kimyoviy tushunchalarning amaliy qo'llanilishi haqida tushunchaga ega bo'lishiga yordam beradi. Ushbu yondashuv o'quvchilarni mavzu masalasi bilan shug'ullanishga undaydi va tushunchalarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

3. Hamkorlik

Hamkorlik kimyoni o'qitishda qo'llaniladigan yana bir samarali usuldir. O'quvchilarni guruhlarda ishlashga undash mavzu masalasini yaxshiroq tushunishga, fikrlarni muhokama qilishga va bir-birlariga qiyin tushunchalar orqali ishlashga yordam beradi. Hamkorlik, shuningdek, o'quvchilarga munosabatlarni yo'lga qo'yish va guruh o'rtasida abadiy bog'lanish yaratish bilan birga guruh sharoitida jamoaviy ish va muammolarni hal qilish haqida o'rgatadi.

4. Texnologiya integratsiyasi

Texnologiya integratsiyasi kimyo fanini o'qitishning muhim yo'nalishiga aylandi. Video, animatsiya va interaktiv simulyatsiyalar kimyo sohasida mustahkam asosni qo'llab-quvvatlash uchun amalga oshirilishi mumkin bo'lgan barcha samarali resurslardir. Bu mavzuni hayotga qaytarishi mumkin, bu esa uni talabalar uchun yanada interaktiv va qiziqarli qiladi.

5. Baholash

Baholash kimyo fani bo'yicha o'qitish metodikasining zaruriy bo'g'ini hisoblanadi. Baholash orqali o'qituvchilar qaysi o'quvchilar tushunchalarni tushunishda qiyinchiliklarga duch kelayotgani va qaysi sohalarni yaxshilash kerakligini aniqlashlari mumkin. O'quvchilarning mavzu bo'yicha ustuvorligini baholash uchun bir nechta baholash strategiyalari, shu jumladan formativ va xulosali baholashlar qo'llaniladi. Ushbu baholash texnikasi ta'lim rejasining dolzarb, samarali va ta'sirli bo'lishini ta'minlaydi.

O'qitishning illyustrativ metodi – kimyo kursining boshlang'ich qismida ko'p qo'llanadi. Bu davrda o'quvchilarda ko'nikma va malakalar yetarli bo'lmaydi. Shu davrda o'qituvchi

tajribalarni o'zi ko'rsatib tushintirib beradi. Bu metoddan o'quvchilar tajribalarni mustaqil bajarib izohlab berishda ham keng foydalaniladilar. O'qitishning evristik metodi - o'quvchilarning o'zlari qiladigan ish asosida tuziladi, talabalar bevosita o'qituvchining faol ishtiroki ostida kashfiyot qiladilar. Bu metodning «evristik» degan nomi «tadqiqot» metodi degan so'zdan kelib chiqqan. Masalan, galogenlar xossalarning chog'ishtirma tavsifi mohiyatini aniqlashda qo'llaniladi. Bu davrda o'quvchilar galogenlarning xossalarni chog'ishtirib izohlashini o'qituvchi tartibga solib turadi. Masalan, kaliy yodid eritmasiga kraxmal kleystirini qo'ysak rang sezilmaydi, alohida xlorli suvga kraxmal kleystirini qo'shsak yana rang o'zgarishi sezilmaydi. Uch komponentni birgalikda qo'shib aralashtirsak kraxmal ko'k tusga kiradi. Sababini esa talabalar o'zlari izohlab berishlari lozim. Bu qisman izlanuvchanlikdir. Izlanuvchanlik metodi mustaqil ishlash, mustaqil izlanishning bir turi bo'lib hisoblanadi. O'quvchi nazariy bilimlar to'g'riligini amalda sinab ko'radi. Masalan, eksperimental masalalar yechishda bu metoddan foydalaniladi. Klassifikasiyalash asosiy xarakterga (nisbiy xarakter) ega. Amaliyotda metodlarning bir nechtasidan bir vaqtda foydalaniladi. Ular o'zaro bog'liqlikka ega. Klassifikasiyada har xil holatlar asosiy belgi sifatida qabul qilinadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytish mumkinki, kimyo fanini o'qitish metodikasi ko'p qirrali bo'lib, ta'lim oluvchilar tomonidan puxta rejalashtirish va ijro etishni talab etadi. O'qitish metodikasining asosiy elementlari murakkabroq tushunchalar, qo'l bilan o'rganish, hamkorlik, texnologiya integratsiyasi va baholash uchun mustahkam poydevor qurishdan iborat. Birlashtirilgan ushbu elementlar kimyoni o'qitish uchun keng qamrovli pedagogikani yaratadi, bu esa o'quvchilarga mavzuni yaxshiroq tushunishga va u bilan shug'ullanishga yordam beradi va nihoyat o'zlarining ilmiy va professional kimyoga asoslangan karyerasida muvaffaqiyatlarni to'plashga yordam beradi.

References:

1. X.T.Omonov., M.N.Mirvoxidova. "Kimyo o'qitish metodikasi" ma'ruzalar matni.
2. Тохиров, Уктамжон Отакузиевич, and Журабек Эгамбердиевич Турсунов. "Вопросы формирования методологических, когнитивных и креативных качеств учащихся." Педагогика: традиции и инновации. 2012.
3. Usmanovich, Olimov Bakhtiorjon, and Tursunov Jo'rabek Egamberdievich. "INNOVATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN THE CONTINUOUS EDUCATION SYSTEM-THE NEED OF THE TIME." Open Access Repository 9.11 (2022): 9-15.
4. Usmanovich, Olimov Bakhtiorjon, and Tursunov Jurabek Egamberdievich. "INTERDISCIPLINARY CONNECTION IN FORMING STUDENTS'CREATIVE SKILLS (In the Case of Technology Lessons)." Open Access Repository 9.11 (2022): 69-77.
5. Usmanovich, Olimov Bakhtiorjon, and Tursunov Jurabek Egamberdievich. "CONNECTION WITH EXACT AND NATURAL SCIENCES IN FORMING EDUCATION (In the case of technology lessons)." Open Access Repository 9.11 (2022): 32-36.
6. Tursunov, Jurabek. "INCREASING THE ROLE OF BANK LOANS IN THE DEVELOPMENT OF SERVICES." International Finance and Accounting 2021.4 (2021): 16.

7. Egamberdievich, Tursunov Jurabek. "IMPROVING THE PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN STUDENTS." Open Access Repository 9.11 (2022): 120-126.
8. Egamberdiyevich, Tursunov Jurabek. "METHODOLOGICAL WORKS ON THE SCIENCE OF TECHNOLOGY." (2022).
9. Egamberdiyevich, Tursunov Jurabek. "PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN STUDENTS." (2022).
10. Egamberdievich, Tursunov Jurabek. "FINNISH EXPERIENCE IN THE FORMATION OF STUDENTS CREATIVE TALENTS (ON THE EXAMPLE OF TECHNOLOGY CLASSES)." Galaxy International Interdisciplinary Research Journal 10.2 (2022): 367-370.
11. Samadov, Muhiddin Ahadovich. "EFFECTIVE METHODS OF ENGLISH TEACHING IN HIGHER EDUCATION." Academic research in educational sciences 3.2 (2022): 770-773.
12. Samadov, Muhiddin Ahadovich. "LEXICAL-SEMANTIC AND LINGUOCULTURAL STUDY OF TERMS IN ENGLISH AND UZBEK." Academic research in educational sciences 3.4 (2022): 288-291.

INNOVATIVE
ACADEMY